

Dik Mevius: zorgen om MRSA en ESBLs

Onze humane gezondheidszorg kent het laagste antibioticumgebruik in Europa, de diergezondheidszorg daarentegen het hoogste. Volgens Dik Mevius, hoofd van het nationale referentie-laboratorium van het Centraal Veterinair Instituut, is er alle reden tot zorg. Die uitte hij op de themamiddag Antibioticum in de pluimveehouderij. De middag werd georganiseerd door Nevedi, de vereniging van diervoerfabrikanten.

De gemiddelde Nederlander krijgt per jaar vier keer een dagdosering antibioticum. Daarmee komt het verbruik uit op elf dagdoseringen per duizend inwoners, ofwel 50.000 kg voor de hele bevolking per jaar. Het humane antibioticumgebruik behoort daarmee tot het laagste in Europa. Het verbruik in de dierhouderij behoort met 600.000 kilo op jaarbasis daarentegen tot de hoogste in Europa. Volgens Mevius betreft 90 procent van het verbruik koppelbehandelingen. “Het grootste deel van de dieren is gezond als je ze behandelt.”

Mevius maakt zich zorgen over de toename van de antibioticumresistentie. Uit een screening blijkt nu dat 68 procent van de varkensbedrijven besmet is met MRSA, 88 procent van de vleeskalverbedrijven en 35 procent van de pluimvee-

bedrijven. Voor de melkveehouderij is nog geen cijfer bekend. Ook op 12 procent van het vlees blijkt de MRSA-bacterie te zitten. Daar betreft het vooral humane MRSA. Hoe dit erop komt? Mevius heeft daarop nog geen antwoord.

De intensieve veehouderij is een groot reservoir van multiresistente micro-organismen. Dat er een relatie is tussen mensen en dieren wordt soms in twijfel getrokken. De bron van humane MRSA-problemen is vaak de mens zelf. Toch ziet Mevius een duidelijke relatie tussen mens en dier op een aantal fronten. Bij de fluorquinoloneresistentie bijvoorbeeld, is er een een-op-eenrelatie tussen kip en mens. Veel zorgelijker dan MRSA zijn de ESBLs. Deze enzymen worden door sommige bacteriën geproduceerd en zijn in staat bèta-lactam-antibiotica (penicilline, ampicilline, amoxicilline, cefalosporinen) af te breken. Infecties door ESBLs producerende bacteriën zijn moeilijker te behandelen. Volgens Mevius komen ESBLs steeds meer voor, zowel humaan als in de dierhouderij. Mevius denkt op basis van studies in de pluimveehouderij dat de overdraagbaarheid van deze bacteriën tussen kip en mens ‘subtiel’ is. “Echter, wij houden zulke grote aantallen kuikens, dat er in totaal heel veel ESBLs zijn. Veel kleintjes maken een grote.”

Stof tot nadenken

Op de beurzen in Den Bosch en Hardenberg (najaar 2009) hebben het netwerk ‘Stof tot nadenken’ en de Productschappen Vee, Vlees en Eieren varkenshouders de gelegenheid geboden een longfunctietest te doen. Van de 150 varkenshouders die deelnamen aan de test, hadden 20 (13 procent) een luchtwegvernauwing. Deze ondernemers kregen het advies naar hun huisarts te gaan voor nader onderzoek. Het inademen van agrarisch stof kan longproblemen veroorzaken. Het netwerk wil de varkenshouders bewust maken van de risico’s die het werken in varkensstallen met zich mee kan brengen. Naast de longtest heeft het netwerk de varkenshouders ook gevraagd wat zij doen om de risico’s van het inademen van agrarisch stof te beperken. Uit de enquête blijkt dat de varkenshouders zich goed bewust zijn van de risico’s die zij lopen. Zeventig procent van de ondervraagden gebruikt dan ook een persoonlijk beschermingsmiddel. Echter, deze middelen worden geregeld foutief gebruikt, zo concludeert de netwerkgroep.